

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว

Management Guidelines to Promote Tourism in the

Checkpoint of Thai-Lao PDR Border

(Received: November 9, 2023; Revised: December 15, 2023; Accepted: December 22, 2023)

ปณณาท เกตุโคธิษฐ¹ธีรุตม์ หมีนวงษ์เทพ² ประกอบศิริ ภักดีพนิจ²

Pannanat Katesophit¹ Theerut Muenwongthep² Prakobsiri Pakdeepinit²

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว 2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ที่เหมาะสมต่อพื้นที่จุดผ่านแดนของจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีวิจัยสำรวจพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญเพื่อประเมินความพร้อมในการเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 120 คน และการจัดประชุมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 210 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า 11 จังหวัด มีพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และพบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศที่สาม ที่เดินทางไปยังประเทศจีนที่เมืองสิบสองปันนา คุณหมิง นานหนิง และประเทศเวียดนาม ประเทศกัมพูชา และจากโอกาสทางกายภาพทางการท่องเที่ยว การศึกษาในครั้งนี้จึงได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ผ่านเส้นทาง การสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการ การยกระดับบุคลากร และการประชาสัมพันธ์

¹ คณะบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปรานีบุรี
e-mail: watcharaporn.s@bas.kmutnb.ac.th

Faculty of Business Administration and Service Industry, King Mongkut's University of
Technology North Bangkok Prachinburi Campus

² คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Faculty of School of Business and Communication Arts, University of Phayao

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชื่อมโยง จุดผ่านแดน การส่งเสริมการท่องเที่ยว

Abstract

The objectives of this research are 1) To study the physical opportunities for tourism in the checkpoint of the Lao PDR border. 2) To propose management guidelines to promote tourism in the Thai-Lao PDR border. Suitable for bordering the checkpoints of Chiang Rai, Phayao, Nan, Uttaradit, Loei, Nong Khai, Bueng Kan, Nakhon Phanom, Mukdahan, Amnat Charoen and Ubon Ratchathani. It is qualitative research. By researching and surveying the area around the border crossing point. Important tourist destinations to assess readiness to connect to neighboring countries and collect data using Semi-structured interviews with 120 government and private agencies and meetings with 210 government and private agencies.

The research found that the area of 11 province, where the third Thai-Lao Friendship Bridge connects and find tourist routes connecting to third countries. Consisting of China at Xishuangbanna, Kunming, Nanning and Vietnam, Cambodia, and from physical tourism opportunities. This study proposes management guidelines to promote tourism at the checkpoint of the Thai-Lao PDR border, it consists of creating experiences through routes, added value in the service business, personnel upgrade and public relations creating.

Keywords: Tourism, The LINK Local, Checkpoint, Tourism promotion

บทนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ สปป. ลาว มีมาอย่างยาวนาน สืบเนื่องจากความใกล้ชิดทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยน เยี่ยมเยือน และการปรึกษาหารือในหลายมิติกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทั้งสองประเทศได้มีการผลักดันทวิภาคีที่เกี่ยวข้องกับโครงการความเชื่อมโยงระหว่างสองประเทศ ทั้งยังผลักดันให้โครงการต่าง ๆ มีความคืบหน้าตามกรอบเวลาที่ผู้นำสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน ได้แก่ การขยายบริการรถไฟข้ามแดนจากหนองคายไปถึงสถานีรถไฟเวียงจันทน์ (คำชะหวาด) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงกับโครงการรถไฟลาว – จีน ให้สะดวกยิ่งขึ้น และการเริ่มก่อสร้างโครงการสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (หนองคาย – เวียงจันทน์) ก่อนปี 2569 โดยความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย - ลาว ซึ่งทั้งสองฝ่าย

ผลักดันให้หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของสองประเทศ รวมถึงเร่งจัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันในโอกาสปีแห่งการท่องเที่ยว สปป. ลาว ในปี 2567 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2566)

ประเทศไทยพบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ เป็นแหล่งรายได้สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ กระแสเงินตราไหลเวียนในประเทศ การสร้างงาน การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคต่างของประเทศ ก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม ซึ่งในปี 2562 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยวมากถึง 3,005,225 ล้านบาท เท่ากับสัดส่วนร้อยละ 17.79 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการพัฒนากระจายผลประโยชน์ไปยังภาคส่วนต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570) จึงมีเป้าหมายสร้างความเข้มแข็งการท่องเที่ยว มุ่งยกระดับความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว สร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยว คุณค่าสูง เตรียมความพร้อมเทคโนโลยีเพื่อรองรับสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566, น. 9-14) นอกจากนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมุ่งพัฒนาภาคการผลิตและบริการการท่องเที่ยวและเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายเศรษฐกิจและความเจริญเข้าสู่ภูมิภาค มุ่งพัฒนาพื้นที่เป้าหมายไปสู่การเป็นฐานการผลิตใหม่รองรับการเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวกับนานาประเทศ การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

สำหรับ สปป. ลาว จากการรายงานของกรมพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สปป. ลาว มีสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 269,171 คน พบว่าภาพรวมนักท่องเที่ยวลดลงจากเดือนพฤษภาคม 2566 จำนวน 278,749 คน ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.2 โดยเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศหลัก คือ ประเทศไทย เวียดนาม จีน เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจของ สปป.ลาว ขยายตัวได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการขนส่ง (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2566) ดังนั้น แผนพัฒนาด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สปป. ลาว (2564-2568) จึงได้มุ่งเน้นพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวลาวหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ด้วยการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ โดยการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในประเทศให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม การร่วมมือกับภาคธุรกิจในการประชาสัมพันธ์ พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การบริการให้มีความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม พัฒนาบุคลากรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปฏิบัติงานด้านด้านการท่องเที่ยวให้ประชาชน และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและคุ้มครองการท่องเที่ยว (สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์, 2564) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2564 – 2568) ของ สปป. ลาว มีประเด็นสำคัญที่มุ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยการเปลี่ยนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจไปตามทิศทางอุตสาหกรรมที่ทันสมัยไปพร้อมกับการพัฒนาวัฒนธรรมสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลของ สปป.ลาว ที่ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) รวมถึงโครงการก่อสร้างการคมนาคมและการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ให้เชื่อมโยงกับประเทศที่มีชายแดนติดกับทะเล เช่น การเชื่อมโยงกับเส้นทางรถไฟในประเทศไทย มาเลเซีย และประเทศอื่นๆ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2565)

เห็นได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของทั้งประเทศไทยและสปป. ลาว ประกอบกับความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีทิศทางและแนวโน้มที่ดี มีการเดินทางที่เปิดเสรีมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่ออนาคตการเดินทางท่องเที่ยวรูปแบบเชื่อมโยงที่ได้รับกระแสการเดินทางมากขึ้น ตลอดจนในปี 2560 มีการประชุมคณะเจ้าหน้าที่อาวุโสภายใต้คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย – สปป. ลาว ประเด็นส่งเสริมการท่องเที่ยวข้ามแดนไทย – ลาว ได้มีความคิดเห็นร่วมกันว่า ควรเร่งส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว ให้นำไปสู่การวางแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงร่วมกันในอนาคต (ประกอบศิริ ภักดีพินิจ และคณะ, 2562, น. ข) ดังนั้น เพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐของทั้งสองประเทศที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนนั้น จึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นต่อการศึกษากายภาพการท่องเที่ยวเพื่อให้เห็นถึงโอกาสของการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยง การเตรียมความพร้อมทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมต่อพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ซึ่งเป็นข้อมูลจำเป็นต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสองประเทศ นำไปสู่การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การลงทุน การค้าขาย การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม นำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไร้รอยต่อในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย – สปป. ลาว เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสืบต่อไปในอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว และบริเวณจุดผ่านแดน

2. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว

ประโยชน์ของการวิจัย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถนำแนวทางการบริหารจัดการกำหนดสู่การเตรียมความพร้อมต่อการส่งเสริมท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการท่องเที่ยวในอนาคต และหน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นโอกาสกายภาพทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอันนำไปสู่การลงทุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้แก่ประเทศต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาพื้นที่ที่มีจุดผ่านแดนเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี โดยศึกษาด้านกายภาพทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอย่างเหมาะสม มีระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูล ได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary data) เอกสาร หนังสือ และสิ่งพิมพ์ และข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการสำรวจพื้นที่ที่มีจุดผ่านแดนเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว เพื่อประเมินความพร้อมโอกาสในการเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยวิธีการสัมภาษณ์และการจัดประชุม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 330 คน ในพื้นที่ เชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี มีรายละเอียด ดังนี้

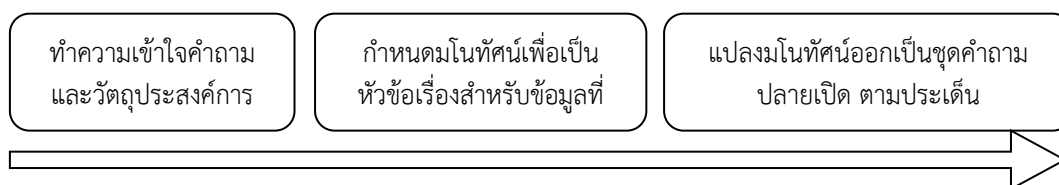
การสัมภาษณ์ มีผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 120 คน

การจัดประชุม มีผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 210 คน

กำหนดคุณสมบัติ คือ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระดับภูมิภาค สำนักงานวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สำนักงานจังหวัด สำนักงานศุลกากร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นหัวหน้าของหน่วยงาน หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญซึ่งได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน และกลุ่มหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่พัก เป็นต้น ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นหัวหน้าหรือประธานของหน่วยงาน หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญซึ่งได้มอบหมายจากหน่วยงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มหน่วยงานภาครัฐในประเด็นการสัมภาษณ์ด้านสถานการณ์ปัจจุบัน ทิศทางและนโยบายการทำงาน ปัจจัยและองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวข้ามแดน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการท่องเที่ยว สำหรับกลุ่มหน่วยงานภาคเอกชน เป็นประเด็นการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านสถานการณ์ปัจจุบันในการจัดการท่องเที่ยว การลงทุนที่เชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์และการบริการทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับ สปป. ลาว ที่นำไปสู่แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยมีแนวคิด PEST (Political Economic Social Technological) (ทฤษฎี กลางนุรักษ์ และเกดศิริ เจริญวิศาล, 2566) เป็นแนวทาง (guidelines) ทิศทางดำเนินการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างแนวคำถาม (ชาย โพสิตา, 2562) ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแนวคำถาม

การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว มีตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยนำทฤษฎีการบริหาร Peter F. Drucke ประกอบด้วยบริหารคน (Man) บริหารเงิน งบประมาณ (Money) การบริหารทรัพยากร (Materials) และ

กระบวนการจัดการ (Management) (กันยารวรรณ์ กำเนิดสินธุ์, 2564) ใช้เป็นแนวทางกำหนดประเด็นการประชุมซึ่งดำเนินการจัดประชุมจังหวัดละ 1 ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยจัดทำหนังสือติดต่อยังผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อขออนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูลไว้ล่วงหน้า และจัดทำบัญชีรายชื่อ พร้อมทั้งที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูลเชิงคุณภาพได้ดำเนินการไปพร้อมกับการสรุปข้อมูลเป็นระยะ ๆ หลังจากที่มีการเก็บข้อมูลภาคสนามไปช่วงหนึ่งแล้ว โดยมีการจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) โดยจัดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการจัดประชุมจัดเป็นระบบโดยการแยกหมวดหมู่เพื่อค้นหาความหลากหลายของข้อมูลที่ได้ การแสดงข้อมูล (Data display) นำข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูลมาจัดประเภทของปรากฏการณ์ แยกแยะในสิ่งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในแต่ละประเด็น พร้อมเหตุผลของประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงออกมา แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการพรรณนา โดยเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกัน และการหาข้อสรุป และการตีความ (Conclusion and interpretation) เป็นกระบวนการหาข้อสรุป ให้ความหมายและการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของการศึกษา แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา เพื่ออธิบายและวิเคราะห์ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว

จากการศึกษา พบจังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติเข้า-ออกมากที่สุด โดยใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์) สามารถเชื่อมโยงกับเส้นทาง ของรถไฟจีน-ลาวเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเทศที่สามได้

จังหวัดเชียงราย มีความโดดเด่นด้านเส้นทางคมนาคม มีจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) ที่มีศักยภาพด้านการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับเส้นทาง R3A ที่เชื่อมต่อระหว่างจีน-สปป.ลาว-ไทย เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงทางด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว และประเทศจีนตอนใต้

จังหวัดมุกดาหาร มีจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงจากประเทศไทย สู่แขวงสะหวันนะเขต เวียงจันทน์ สามารถเชื่อมโยงไปยัง เมืองเว้ ดานัง และฮอยอัน ประเทศเวียดนาม เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จังหวัดอุบลราชธานี มีจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเมื่อต้องการเดินทางผ่านแดนเพื่อไปยัง เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป. ลาว สามารถนำรถยนต์ข้ามแดนได้

จังหวัดเลย จุดผ่านแดนสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหือง สามารถนำรถยนต์ข้ามแดน และเป็นประตูการค้าและการท่องเที่ยว ในพื้นที่สปป.ลาว และเชื่อมโยงต่อไปยังประเทศเวียดนามและประเทศจีนได้

จังหวัดนครพนม พบจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) เป็นเส้นทางการคมนาคมขนส่งด้านการค้า และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงจากประเทศไทย สปป.ลาว ประเทศเวียดนามและภาคใต้ของประเทศจีน ถือเป็นจุดภูมิศาสตร์สำคัญที่จะเชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวไทย- สปป. ลาว

จังหวัดพะเยา พบจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก เป็นเส้นทางเชื่อมไปสู่เมืองมรดกโลกหลวงพระบาง โดยจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกอยู่ห่างจากเส้นทางรถไฟ จีน - ลาว สถานีอุดมไชย แขวงอุดมไชย ประมาณ 292 กิโลเมตร และห่างจากสถานีหลวงพระบาง ประมาณ 230 กิโลเมตร

จังหวัดน่าน พบจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น เป็นจุดผ่านแดนที่มีระยะทางใกล้เมืองมรดกโลกหลวงพระบาง มีโอกาสในการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนและชาว สปป. ลาว

จังหวัดอุดรธานี จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านโลจิสติกส์ การสร้างเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง โดยการเชื่อมเส้นทางเดินทางจากประเทศเมียนมาร์ สปป. ลาว จีน และเวียดนาม

จังหวัดบึงกาฬ จุดผ่านแดนถาวรอำเภอเมืองบึงกาฬ เป็นจุดผ่านแดนที่อยู่ตรงข้ามกับแขวงบอลิคำไซ (เมืองปากซัน) ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจตอนกลางของสปป. ลาว เป็นประตูสู่ลาวใต้และเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ระหว่างแขวง ระหว่างประเทศ เชื่อมโยงกับด่านกอเตี๋ยว เมืองวิญ จังหวัดเหงะอาน ประเทศเวียดนาม และพบโอกาสในการเดินทางเชื่อมโยงที่สะดวกมากขึ้น จากโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-บอลิคำไซ)

จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นจังหวัดที่ไม่มีจุดผ่านแดนถาวร แต่มีจุดผ่อนปรนการค้าที่มีศักยภาพ คือ จุดผ่อนปรนการค้าบ้านยั้งค์คุ ที่มีศักยภาพความโดดเด่นทางการท่องเที่ยว ที่สามารถนำไปสู่โอกาสการยกระดับของพื้นที่ไปสู่จุดผ่านแดนถาวรประเทศไทยและ สปป. ลาว. ต่อไปในอนาคต

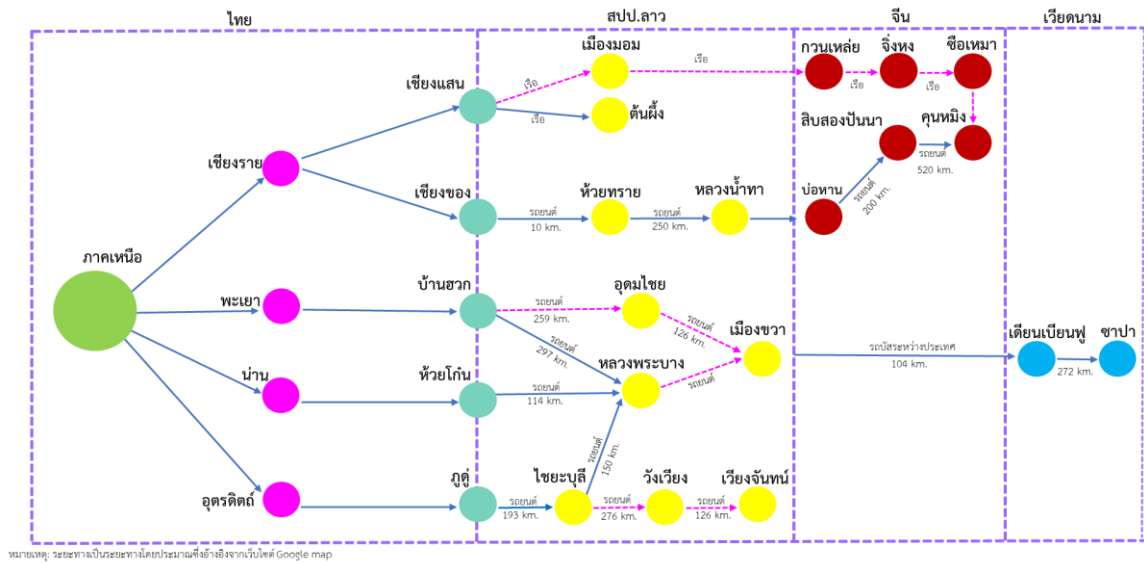
นอกจากนี้ พบว่าลักษณะกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว และบริเวณจุดผ่านแดน พบว่า ประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อตั้งแต่ภาคเหนือบริเวณจังหวัดเชียงรายและยาวมาจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี โดยสามารถแสดงข้อมูลจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว ได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว

พื้นที่จังหวัด	ลักษณะการเดินทาง			สถานะ	
	ทางน้ำ	สะพาน	ทางบก	จุดผ่าน	จุดผ่อน
เชียงราย : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 9 แห่ง	7	1	1	4	5
พะเยา : จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 1 แห่ง	-	-	1	1	-
น่าน : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 3 แห่ง	-	-	3	1	2
อุตรดิตถ์ : จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 แห่ง	-	-	2	2	-
เลย : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 8 แห่ง	7	-	1	3	5
หนองคาย : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 6 แห่ง	5	1	-	2	4
บึงกาฬ : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 3 แห่ง	3	-	-	1	2
มุกดาหาร : จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 แห่ง	1	1	-	2	-
อำนาจเจริญ : จุดผ่อนปรน จำนวน 1 แห่ง	1	-	-	-	1
อุบลราชธานี : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 7 แห่ง	5	-	2	2	5

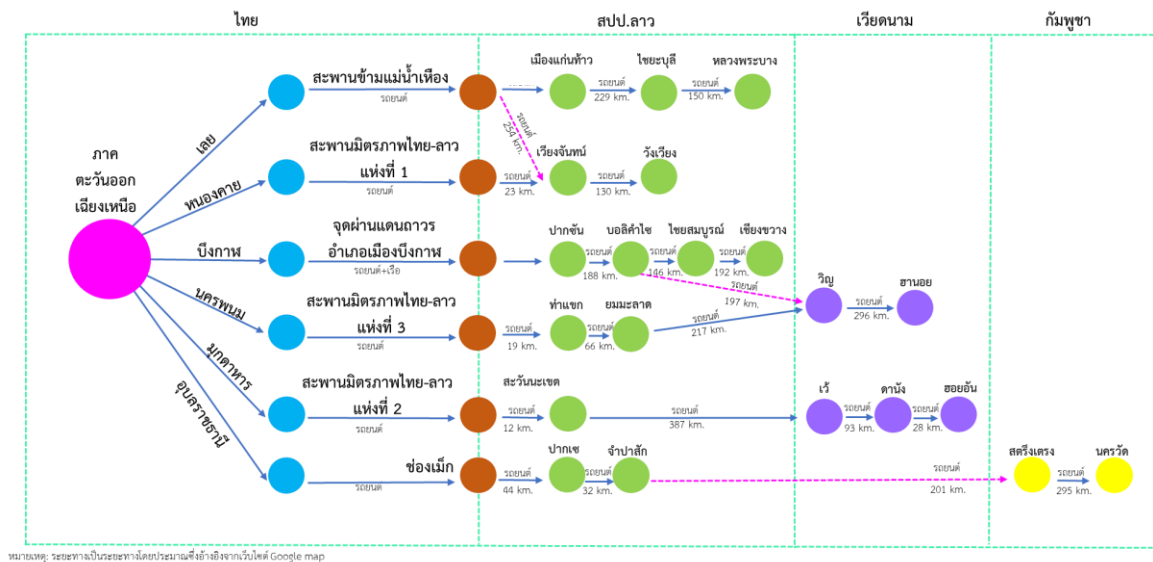
ที่มา: คณะวิจัยสืบค้นข้อมูล ปี 2564

จากข้อมูลทำให้สามารถสรุปโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว และบริเวณจุดผ่านแดน พบว่า สามารถเดินทางเชื่อมโยงสู่ประเทศที่สาม ประกอบด้วย ประเทศจีน และเวียดนาม กัมพูชา ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นภาค พบโอกาสเส้นทางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภาคเหนือกับประเทศที่สาม คือ ประเทศไทย - สปป. ลาว - จีน - เวียดนาม ดังภาพ

ภาพที่ 2 เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภาคเหนือ (ประเทศไทย – สปป. ลาว – จีน – เวียดนาม)

สำหรับโอกาสเส้นทางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับประเทศที่สาม พบว่า สามารถเดินทางเชื่อมโยงสู่ประเทศที่สาม คือ ประเทศไทย – สปป. ลาว – เวียดนาม – กัมพูชา ดังภาพ

ภาพที่ 3 เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ประเทศไทย – สปป. ลาว – เวียดนาม – กัมพูชา)

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว

1. แนวทางการสร้างประสบการณ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

1.1 การพัฒนาด้านเส้นทางท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม

จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงควรให้ความสำคัญในการสร้างความหลากหลายการเชื่อมต่อระบบคมนาคมขนส่งในเส้นทางท่องเที่ยว โดยการวางแผนเส้นทางที่ให้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวผ่านการเดินทางทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และการออกแบบเส้นทางเชื่อมโยงให้มีลักษณะวงจรครบได้ โดยไม่ต้องย้อนกลับมาในเส้นทางเดิม เช่น เริ่มต้นการเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยเครื่องบิน (กรุงเทพฯ-น่าน) เดินทางจากน่านโดยรถยนต์ - หลวงพระบาง - เวียงเวียง - เวียงจันทน์ เดินทางกลับโดยรถไฟ และข้ามจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 1 จังหวัดหนองคาย จากนั้นสามารถเดินทางกลับโดยเครื่องบิน (หนองคาย - กรุงเทพฯ) ตลอดจนการสร้างประสบการณ์นักท่องเที่ยวผ่านการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนระยะสั้น จากการเลือกจุดหมายปลายทางที่มีความโดดเด่น เหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่มีข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาเดินทาง แต่ยังต้องการประสบการณ์ในการเดินทางข้ามผ่านแดน เช่น พื้นที่จังหวัดเลย อำเภอเชียงคาน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของกลุ่มนักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวรองรับสามารถส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงจังหวัดเลย เชียงคาน - สานะคาม แขวงเวียงจันทน์ โดยทางเรือ ทั้งนี้การสร้างประสบการณ์ผ่านรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศระยะสั้น อาจก่อให้เกิดแรงจูงใจ เกิดการเดินทางในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศในระยะไกลในอนาคตได้

1.2 การอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม

โดยการลดอุปสรรคการเดินทาง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางอย่างสะดวกสบายการคำนึงถึง การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) ซึ่งเป็นการพัฒนาออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่เปิดโอกาสให้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับเกณฑ์ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (Global Sustainable Tourism Council) เป็นการออกแบบโดยคำนึงถึงความกลมกลืนของสถานที่ท่องเที่ยว คำนึงถึงมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ต้องการขอความช่วยเหลือเป็นพิเศษที่เหมาะสม ตลอดจนการเปลี่ยนยุคสังคมอิเล็กทรอนิกส์ (E-Society) ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบ ตอบสนองการพัฒนา Electronic Governance คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม

เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศของภาครัฐและ

ภาคเอกชนที่มีบทบาทหลักด้านพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยการบูรณาการ เพิ่มเป้าหมายวัตถุประสงค์การดำเนินงานในกลุ่มความร่วมมือที่มีอยู่เดิม การเปิดรับขยายเพิ่มสมาชิกที่มีเป้าหมายทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง เพื่อสร้างอำนาจต่อรองในธุรกิจประเทศคู่แข่งอื่น การสร้างความร่วมมือเพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิก การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจท่องเที่ยว ส่งเสริม ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการบริการให้มีมาตรฐานเดียวกัน และให้สมาชิกได้มีโอกาสร่วมวิเคราะห์ปัญหา เสนอแนะแนวทางการทำงานร่วมกัน

1.4 การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม โดยการพัฒนาความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม เป็นการคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่กำลังเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยง โดยการวางแผนสร้างระบบความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ระบบติดต่อเพื่อขอความช่วยเหลือตลอด 24 ชั่วโมง การจัดตั้งหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ระหว่างการเดินทาง การให้ข้อมูลสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวก่อนออกเดินทาง ในการปฏิบัติตนระหว่างเดินทางท่องเที่ยว เพื่อสามารถวางแผนจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางได้ และการวางแผนการแก้ไขปัญหาที่มีต่อสภาวะวิกฤตก่อนล่วงหน้า เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว

2. แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ในอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว พบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจบริการท่องเที่ยว ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจของฝากของที่ระลึก ธุรกิจบันเทิง และอื่น ๆ ล้วนเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสร้างรายได้ สร้างเม็ดเงินให้กับพื้นที่ โดยภาคธุรกิจบริการในพื้นที่ควรร่วมวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในประเด็นดังนี้

2.1 การสร้างความแตกต่างในงานบริการอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นการสร้างความแตกต่างในงานบริการอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว ถือเป็นการสร้างจุดเด่นให้กับธุรกิจบริการซึ่งมีกระบวนการออกแบบงานบริการที่สามารถสร้างประสบการณ์อันน่าจดจำแก่นักท่องเที่ยว การบริการที่สร้างความประทับใจ โดยรวบรวมข้อมูลด้านความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้ใช้บริการหรือนักท่องเที่ยวสู่ขั้นตอนการออกแบบการให้บริการ

2.2 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแอปพลิเคชัน คือ การรวบรวมข้อมูลธุรกิจบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นข้อมูลปัจจุบันเพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันที่นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อการวางแผนการเดินทาง สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การรวบรวมสถิติข้อมูลของกลุ่มนักท่องเที่ยว พฤติกรรมที่มีต่อการใช้บริการทางการท่องเที่ยว อาทิ จุดเริ่มต้นเมืองต้นกำเนิดของนักท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางระยะเวลาพำนัก ประเภทของยานพาหนะ รวมถึง ข้อมูลทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

(Socioeconomic profiles) เช่น อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวกลุ่มภาคธุรกิจบริการสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มสู่การวางแผนกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

2.3 การจับคู่ทางธุรกิจบริการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หนึ่งในกลยุทธ์ที่ทำให้ธุรกิจก้าวไปอย่าง มีคุณภาพ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจทางหนึ่งจนนำไปสู่การซื้อขาย ในการจับคู่เจรจาธุรกิจ เป็นกิจกรรมทางธุรกิจที่สำคัญของการเริ่มต้นธุรกิจและเพิ่มโอกาสทางธุรกิจเกิดผลประโยชน์ร่วมกันการเข้าร่วมงานจัดแสดงงานสินค้า Road Show การรวมตัวของผู้ประกอบการเพื่อให้มีโอกาสเจรจาต่อรองในการขยายความร่วมมือทางธุรกิจ

2.4 การให้บริการธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการให้บริการที่มุ่งเน้นความปลอดภัย จากปัญหาสถานะโลกกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลง กระแสที่ทุกภาคส่วนเริ่มตระหนักถึงภัยคุกคามจากภาวะโลกร้อน ดังนั้น การให้บริการธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ธุรกิจสามารถดำเนินการโดยมีนโยบายที่สะท้อนถึงการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการออกแบบสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และการวางแผนการจัดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3. การยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่องานบริการที่เป็นเลิศ ในอุตสาหกรรมบริการเป็นอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ของแต่ละองค์กรจำเป็นต้องให้บริการและติดต่อสื่อสารโดยตรงกับผู้มาใช้บริการหรือนักท่องเที่ยว จึงทำให้บุคลากรกลายเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านงานบริการ

3.1 เสริมสร้างสมรรถนะความรู้การท่องเที่ยวเพื่องานบริการที่เป็นเลิศ โดยผลักดันให้บุคลากรสร้างงานหรือปฏิบัติงานที่รับมอบหมายให้เหนือกว่าเกณฑ์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรต้องมีความรู้ในงานตามตำแหน่ง ทั้งนี้ ด้านอุตสาหกรรมบริการ บุคลากรควรมีความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ความรู้พื้นฐานในงานที่ปฏิบัติผนวกกับประสบการณ์การทำงาน ความรู้รอบตัว ความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยว กระแสการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพื่อการเตรียมพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนได้ทันสถานการณ์

3.2 เพิ่มทักษะความสามารถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานทางการท่องเที่ยว คือ การเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรด้านทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ การสร้างมนุษยสัมพันธ์การทำงานเป็นทีม ทักษะทางด้านไหวพริบ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ศิลปะในการให้บริการสำหรับบุคลากรผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการเพิ่มทักษะการวางแผน ทักษะการคิดงานอย่างเป็นระบบทักษะการเจรจาต่อรอง ประณีประนอม ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Technology Skills)

3.3 สร้างทัศนคติบุคลากรงานบริการทางการท่องเที่ยว สำหรับทัศนคติของบุคลากรเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน หากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติที่ดีก็ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ การสร้างทัศนคติในการทำงานด้านบริการควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีทัศนคติที่ดี ที่จำเป็นต่องานบริการ หรือการเสริมสร้างทัศนคติจากหลักสูตรการฝึกอบรมทั้งภายในองค์กรและภายนอก การมอบหมายงานเป็นทีม การมอบหมายโครงการพิเศษ เป็นต้น

4. รูปแบบการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ
การประชาสัมพันธ์ เป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจที่ดีให้เกิดขึ้น เป็นกลยุทธ์ในการสื่อสาร มุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจในภาพลักษณ์ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวปรับเปลี่ยนทัศนคติจากเดิม เกิดแรงจูงใจ มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

4.1 การจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง เป็นการจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยการประชุมระดับนานาชาติ (Conventions) แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว ประชุมเพื่อหารือแนวทางพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวรูปแบบการเชื่อมโยง ในเส้นทางควรมีการจัดประชุมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เป็นการจัดประชุมหมุนเวียนตามประเทศที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงร่วมกัน และสถานที่จัดประชุมอาจเป็นพื้นที่ประเทศที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง

4.2 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรางวัลเพื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง เป็นการจูงใจนักท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยง โดยให้ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ รับผิดชอบค่าใช้จ่าย ให้แก่ผู้ที่ได้รับรางวัลจากการจัดกิจกรรม หรือการออกค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ที่มีอิทธิพลบนสื่อโซเชียล (Influencer) เป็นผู้ทำเนื้อหาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ ซึ่งต้องเลือกบุคคลที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก

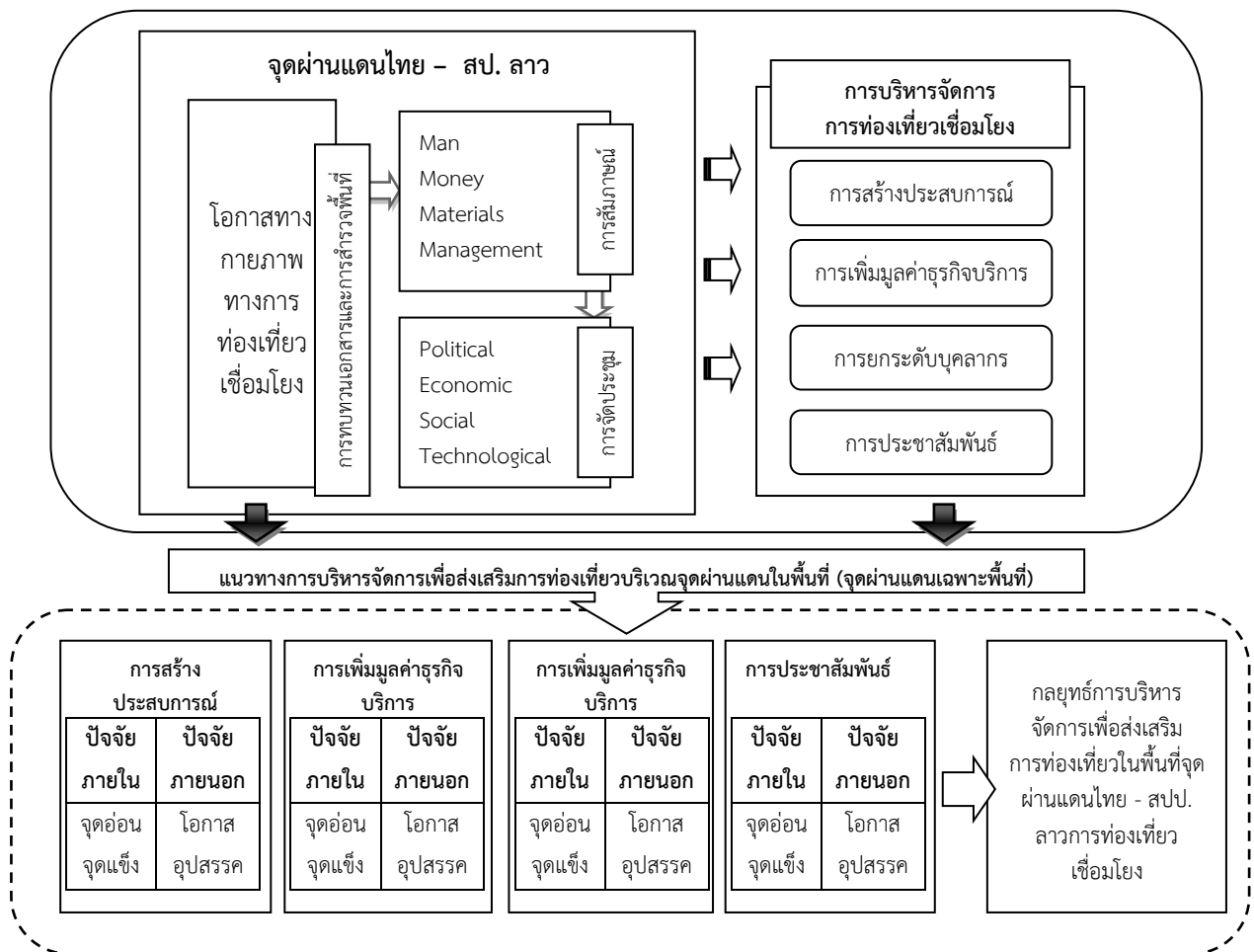
4.3 การจัดนิทรรศการแสดงสินค้าบริการเพื่อการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยเน้นการจัดงานในระดับนานาชาติผ่านรูปแบบการจัดงานแบบ Trade Show กิจกรรมการจัดงานระหว่างผู้ประกอบการ รูปแบบ Consumer Show กิจกรรมที่นำเสนอข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว และรูปแบบ Trade และ Consumer Show ซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ได้มีผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชน ผ่านกระบวนการขั้นตอน กระบวนการวิจัย และดำเนินการสรุปแนวทางการบริหารจัดการในภาพรวมของพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว จากผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 โอกาสการท่องเที่ยวเชื่อมโยง

ในพื้นที่ การวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ Political Economic Social Technological และการจัดประชุม Man Money Materials และ Management เป็นทิศทางในการดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูลที่นำมาสู่การสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวภาพรวมของพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยแนวทางการพัฒนาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570) ที่ได้กำหนดการพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ยุกระดับโครงสร้างพื้นฐานการเดินทางเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566, น. 11)

โดยองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยจากการศึกษาครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบว่า หากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ต้องการมุ่งพัฒนาจุดผ่านแดนเฉพาะในพื้นที่ ควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของพื้นที่เชื่อมโยง ในแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ในแต่ละด้านประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) แนวทางการสร้างประสบการณ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ 2) แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) การยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่องานบริการที่เป็นเลิศ และ 4) รูปแบบการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ของพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ การลงทุน การค้าขาย การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม จุดผ่านแดนเฉพาะพื้นที่ได้

ภาพที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนในพื้นที่ (จุดผ่านแดนเฉพาะพื้นที่)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาอุปสงค์ของการท่องเที่ยว หรือผู้บริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทาง เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายของพื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันด้านพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการกำหนดกลยุทธ์ต้องพิจารณาถึงปัจจัยภายใน คือ ความต้องการ การรับรู้ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ รูปแบบการดำรงชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับตนเองทัศนคติ และปัจจัยภายนอก คือ วัฒนธรรม ชั้นของสังคม กลุ่มอ้างอิง ผู้นำความคิดเห็น ครอบครัว ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค การเลือกซื้อรูปแบบกิจกรรม สินค้าทางการท่องเที่ยว (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2560) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การกำหนดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวต้องพิจารณาอุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply) และอุปสงค์การท่องเที่ยว (Tourism demand) เพื่อให้เกิดสมดุลและยั่งยืนของการท่องเที่ยวต่อไป

นอกจากนี้ ทิศทาง แนวโน้มการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทย และ สปป.ลาว ควรมี ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่คำนึงถึงการพัฒนาสินค้า บริการการท่องเที่ยวที่เป็นเลิศ การสร้าง แปรนัยการตลาด การประชาสัมพันธ์ พัฒนาเชื่อมโยงด้านคมนาคม การบริหารจัดการจุดผ่านแดน การส่งเสริมการค้าการลงทุน (ณัฐพัชร มณีโรจน์ และคณะ, 2563, น. 141) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ด้านการสร้างประสบการณ์เส้นทางท่องเที่ยวที่ควรให้ความสำคัญต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยในเส้นทาง และด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการ การยกระดับบุคลากรเพื่องานบริการ ที่เป็นเลิศ รวมถึงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจในภาพลักษณ์ เกิดแรงจูงใจ เดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงประเทศไทย และ สปป.ลาว ประการสำคัญในการพัฒนา ท่องเที่ยวเชื่อมโยง ทั้งนี้ สุริยา คำหวาน และวัชร ชาญบุญเรือง (2564, น. 118) ยังได้ศึกษาการ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยใช้เรื่องราวของพื้นที่เชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ระหว่างประเทศไทย สปป.ลาว เวียดนาม ซึ่งมีความแตกต่างจากการศึกษาในครั้งนี้ ที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงโดยศึกษาผ่าน โอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ อีกประการที่สำคัญในการทางการบริหารจัดการเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว พบการศึกษาของ ประจวบ จันทร์หมื่น (2562, น. 57) ได้กล่าวถึง การรับจ่ายเงิน (Financial Flow) ซึ่งถือเป็นประเด็นการพัฒนาที่สำคัญต่อ การบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยให้ความสำคัญต่อ การเคลื่อนที่ด้านการเงิน คำนึงถึงการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยว อันจะส่งผลต่อการขับเคลื่อน กระตุ้นเศรษฐกิจให้แก่ประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวสามารถนำแนวทางไปปรับ ประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยง และภาคเอกชน หอการค้าจังหวัด สภา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ธุรกิจนำเที่ยว สามารถศึกษาข้อมูลโอกาสเส้นทางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ กับประเทศที่สาม เพื่อวิเคราะห์สู่การลงทุนธุรกิจบริการต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความพร้อมทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงของประเทศไทยผ่านโอกาสการสร้าง เส้นทางรถไฟฟาลาวจีน รวมถึงทิศทางการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย สปป. ลาว และประเทศที่สาม

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว.(2566 สิงหาคม 11). สืบค้นจาก ditp.go.th/post/141599
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2566). กระทรวงการต่างประเทศเยือน สปป. ลาว. สืบค้นจาก <https://www.mfa.go.th/th/content/dpm-fm-follows-up-pms-visit-to-lao-pdr>
- กระทรวงการต่างประเทศ. ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว.(2566 พฤศจิกายน 8). สืบค้นจาก <https://thaibizlaos.com/lao/news/detail.php>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570). สืบค้นจาก <https://anyflip.com/zzfck/rptc/basic>
- กันยารวรรณ์ กำเนิดสินธุ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบางน้ำผึ้ง. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 6(1), 173-196.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2560). การวางแผนและพัฒนาการตลาด การท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาย โพลิตา. (2562). ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์, จุฑาธิป จันทรเอียด และอังสุมาลิน จ่านองชอบ. (2563). วิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 16(2), 127-147.
- ประกอบศิริ ภักดีพินิจ, ธนวัต ลิ้มปัทมชัยกุล และณัฐพัชร มณีโรจน์. (2562). แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ประจวบ จันทรหมื่น. (2562). ระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงตามลำน้ำโขงไทย-ลาว กรณีศึกษา พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร-สะหวัน-เซโน และนครพนม-ท่าแขก. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 8(1), 45-63.
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570).(2566, มีนาคม 24). ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 140 ตอนที่ 70. หน้า 39.

สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2564 – 2568) ของ สปป. ลาว. ม.ป.ท. กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ

สุริยา คำหวาน และวัชรีย์ แสงบุญเรือง. (2564). นวัตกรรมเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ไทย ลาว เวียดนาม ภายใต้บริบทกลุ่มน้ำโขงตอนกลาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 11(3), 115-130.

หิรัญญา กลางนุรักษ์ และ เกิดศิริ เจริญวิศาล. (2566). ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดภูเก็ต. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 7(1), 182-192.